

**EU:s nya grundlagsförslag
”Reformfördraget”
i telegramform**

**56 punkter
om den omdöpta EU-konstitutionen**

Av
Hans Lindqvist
Ordförande i EU-kritiska Centernätverket
Augusti 2007

Innehållsförteckning

EU:s nya grundlagsförslag -”Reformfördraget”- i telegramform

Ett mer centraliserat EU	3
Alla EU-institutioner får ökad makt	3
Subsidiaritetsprincipen - en kuliss	3
EU-lag tar över svensk lag och grundlag - EU-domstolens makt ökar	4
EU ska samordna ekonomisk politik och socialpolitik	4
Unionen blir en utrikespolitisk aktör – militariseringen är ett faktum	5
De stora ländernas makt ökar	5
EU-stadgan om de grundläggande mänskliga rättigheterna utvidgar EU-rätten	5
Det demokratiska underskottet erkänns – deltagardemokrati stimuleras	5

56 punkter om

den omdöpta EU-konstitutionen – EU:s grundlagsförslag

Grundlagsförslaget i stort sett identiskt med EU-konstitutionen	6
Några citat	6
Det gäller att undvika folkomröstningar...	7
Alliansen och centern la sig platt	7
Några centrala kritikområden	8
De stora staternas makt ökar – Sverige förlorar mest	8
Opinionen vill ha folkomröstning	9
Starka argument för en folkomröstning	10
Litteraturförteckning	12

EU:s nya grundlagsförslag - i telegramform

Ett mer centraliserat EU

EU har redan i dag många drag av en statsbildning. EU har över 20 000 lagar eller 100 000 sidor lagtext. Denna lagstiftning kvarstår även om EU-grundlagen träder i kraft. Antalet EU-lagar blir alltså inte färre utan fler. Grundlagen motiveras bland annat med att den skulle vara nödvändig för att klara utvidgningen av unionen. Men man kan fråga sig om en EU-president, en ”EU-utrikesminister” och en EU-åklagare är nödvändiga för utvidgningen. Så är det naturligtvis inte.

EU-grundlagen innebär en fortsatt centralisering av makten och ger de större medlemsländerna större inflytande på de mindres bekostnad. President, stärkt ordförandeskap i kommissionen, ”utrikesminister” och ”finansminister”(för euroländerna) stärker den personliga makten för ett fåtal ledande personer som det blir svårt för medborgarna att utkräva ansvar av. EU-presidenten blir en mycket inflytelserik person som skall driva på EU-arbetet, hålla i ministerrådets möten (i st f som i dag halvårsrotation med en ordförande från de olika medlemsländerna) och representera EU utåt. Det blir en person som kommer att jämföras med andra statsöverhuvud och regeringschefer, som exempelvis USA:s president.

EU-grundlagen förstärker utvecklingen mot en EU-statsbildning. Den ger ökad makt till såväl unionens överstatliga som mellanstatliga institutioner. EU har sin egen valuta och Centralbank, sin egen ”finansminister”(för euroländerna), sin egen armé under bildande, sin egen utrikes- och säkerhetspolitik. EU har en egen ”regering”, kommissionen, sina lagstiftande församlingar i Ministerrådet och EU-parlamentet, sin egen EU-domstol, EU-polis, EU-åklagare.

Alla EU-institutioner får ökad makt

Ca 95 procent av all EU-lagstiftning kommer att antas genom medbeslutande av parlamentet, enligt EU-grundlagen som också omfattar jordbrukspolitik. Det blir den normala proceduren för lagstiftning som kraftigt ökar det överstatliga EU-parlamentets makt inom ytterligare 44 nya politikområden.

Genom att EU-grundlagen underlättar för lagar att lättare gå igenom i EU ökas naturligtvis makten hos den som har ensamrätt på att föreslå nya lagar – den icke folkvalda EU-kommissionen. Genom att varje land i framtiden icke alltid kommer att ha en egen röstberättigad kommissionär kan det betyda att EU stiftar en mängd lagar genom kommissionen som länder utan kommissionär blir bunden av utan att ha möjlighet att påverka.

Denna utveckling förstärks med den nya EU-grundlagen. EU blir en egen juridisk person skild från och stående över medlemsstaterna. EU får rätt att i eget namn underteckna internationella avtal, precis som vilken annan stat som helst. EU får mer av gemensam lagstiftning inom bland annat straffrätt, civilrätt, asyl och visumfrågor. Det roterande ordförandeskapet avskaffas och EU-grundlagen hänvisar till en egen EU-stadga om grundläggande mänskliga rättigheter, där EU-domstolen får makt att avgöra tvister. Fler frågor förs upp på EU-nivå som socialpolitik, arbetsmarknadspolitik, hälsoskydd, transporter och energi som kommer att avgöras med ”delad kompetens” mellan medlemsländerna och EU. Detta innebär i praktiken att EU:s medlemsländer endast kan lagstifta på områden där EU väljer att inte lagstifta. Den tidigare ”pelarstrukturen” med majoritetsbeslut för frågor om den inre marknaden och enhällighet för utrikes- och säkerhetspolitik liksom för inrikes och rättsliga frågor avskaffas, vilket i princip gör alla frågor överstatliga. Majoritetsbeslut blir generell beslutsregel. Någon decentralisering, makt som utgår underifrån eller stärkt inflytande för medlemsstaterna är det inte fråga om. Vart tog den omhuldade subsidiaritetsprincipen vägen?

Områden som enligt grundlagsförslaget nu förs över från enhällighet till majoritetsbeslut är bland andra: civilrätt och straffrätt, kriminalpolitik, gränskontroll, invandrar-, asyl och visumfrågor, Europol och EU-åklagaren, strukturfonder och regionalpolitik, kultur, handelspolitik, energi och initiativ från EU:s ”utrikesminister”. Handelspolitiken utvidgas genom majoritetsbeslut på områden som avveckling av handelshinder samtidigt som handelspolitiken vidgas till att omfatta också hälsa, utbildning och social service. Det betyder att handel, marknad och privatiseringar får större inflytande över välfärdsfrågor som vård, skola och omsorg.

Principen om att skattefrågor skall tas med enhällighet kringgås i praktiken genom att beslut om skattebedrägeri och skatteflykt tas med majoritetsbeslut.

Subsidiaritetsprincipen – en kuliss

Varje befogenhet som inte tilldelats unionen i grundlagsförslaget skall tillhöra medlemsländerna. Det låter ju bra men EU- grundlagen reglerar redan det mesta av politikens huvudområden. Mål som bättre kan uppnås på unionsnivå skall avgöras där står det också. Men eftersom det är Unionen själv och ytterst EU-domstolen som sätter gränserna blir unionsmål lättare att uppnå med unionsbeslut, och då får den i högtidstalen så omhuldade subsidiaritetsprincipen stå åt sidan. Oklara regler i grundlagsförslaget kan också göra att grundlagen med vissa begränsningar kan ändras utan fördragsändringar. Stats- och regeringscheferna kan avvika från EU-grundlagen när det passar dem utan att ändra i grundlagen. Stats- och regeringscheferna kan med enhällighet bemyndiga ministerrådet att fatta beslut med kvalificerad majoritet även inom ett politikområde där det krävs enhällighet (passerell). På samma sätt kan EU bemyndiga sig själv att utöka sin kompetens utanför vad EU-grundlagen stadgar (flexibilitetsklausulen).

Grundlagsförslaget ger ingen tyngd åt subsidiaritetsprincipen. Den är omnämnd i förslaget men subsidiariteten är underordnad unionens målsättningar. Eftersom målsättningen med unionen är att sträva efter sammanhållning (cohesion) har idén om subsidiaritet ingen reell betydelse och framför allt ingen rättslig verkan. Unionsbeslut kommer alltid att vara bättre på att skapa ”sammanhållning” än nationella beslut. Genom att grundlagen anger sammanhållning som Unionens övergripande mål görs därmed subsidiariteten till en kuliss.

EU-lag tar över svensk lag och grundlag –EU-domstolens makt ökar

Den praxis som gällt att EU-lag tar över svensk lag och grundlag kvarstår och markeras särskilt även om artikeln om detta utgår ur EU-grundlagen jämfört med förslaget till EU-konstitution. EU-domstolen blir en överordnad författningsdomstol som suveränt avgör både hur fördragen skall tolkas och var gränsen går för EU-rätten. Vid konflikt avgör EU-domstolen som i sin stadga har inskrivet att den skall stärka unionen vilket innebär att EU:s regler har tolkningsföreträde både i lag- och grundlagsfrågor. EU-kommissionen och EU-domstolen ges genom grundlagsförslaget kompetens också inom utrikes- och säkerhetspolitiken samt rätts- och inrikesfrågor, som de inte haft tidigare. Detta ger EU en konstitutionell struktur som alltmer liknar en stat.

Unionsmedborgarskap tilldelas varje person som är medborgare i en medlemsstat i Unionen. Hittills har man endast kunnat vara medborgare i en stat, nu ska man förutom sitt nationella medborgarskap även vara unionsmedborgare.

EU skall samordna ekonomisk politik och socialpolitik

Nytt i EU-grundlagen är att Unionen skall främja och sköta samordningen av medlemsstaternas ekonomiska politik och sysselsättningspolitik. Nytt är också att unionen skall ta initiativ för att samordna medlemsländernas socialpolitik. En oklar regel ger unionen

makt att själv bestämma om nya befogenheter om det visar sig ”nödvändigt”. Vem bedömer det?

Unionen blir en utrikespolitisk aktör – militariseringen är ett faktum

Unionen skall ha befogenhet att fastställa och genomföra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet utformningen av en gemensam försvarspolitik som kommer att leda till ett gemensamt försvar. Medlemsländerna ska aktivt, förbehållslöst och lojalt stödja EU:s politik och avstå från sådant som strider mot unionens intressen. En särskild ”europeisk byrå” för försvarsindustrin, tillverkning, köp, försäljning, och forskning kring försvarsmaterial och militära resurser skall inrättas – ett sorts gemensamt försvarsdepartement eller försvarshögkvarter?

Två eller flera medlemsstater kan inom ramen för EU ingå ett fördjupat militärt samarbete sinsemellan utan de andra medlemsstaternas samtycke. Det kan leda långt och sätta press på andra medlemsstater att tvingas följa efter för att inte tappa inflytande. Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken ska garantera unionen en operativ kapacitet baserad på civila och militära resurser. Det innebär att alla medlemsstater, inklusive de neutrala eller militärt alliansfria staterna, som Irland, Sverige, Finland och Österrike kan bli konstitutionellt förpliktade att leva upp till kravet på gemensamt försvar.

”Utrikesministern” skall samtidigt vara kommissionens vice ordförande och utrikesministerrådets ordförande. Det stärker EU:s inflytande över utrikes- och säkerhetspolitiken och ger ”utrikesministern”, den höge representanten för utrikesfrågor, en mycket stark ställning. Med EU-grundlagen blir Unionen en egen internationell aktör stående över medlemsländerna med militära förtecken.

De stora ländernas makt ökar

Reglerna för majoritetsbeslut ändras så att för kvalificerad majoritet krävs 55 procent av medlemsländerna och 65 procent av befolkningen. De tidigare reglerna som gav befolkningsmässigt små länder, som Sverige, en överrepresentation, just för att de var små, försvinner. EU-grundlagen gör det alltså lättare att få igenom EU-lagar – om de stora länderna med stor befolkning står bakom förslagen. De stora staterna får också lättare att blockera beslut som de inte gillar, eftersom deras befolkningsstorlek blir en fördel. Det räcker med 35 procent av röstmakten/befolkningsmakten för att blockera ett beslut och därmed diktera EU-lagstiftningen.

EU-stadgan om de grundläggande mänskliga rättigheterna utvidgar EU-rätten

Fram till nu har nationella högsta domstolar och Europarådets domstol för mänskliga rättigheter i Strasbourg varit högsta instanser i frågor om mänskliga rättigheter. EU-grundlagen hänvisar till en egen stadga om mänskliga rättigheter för EU och gör därmed EU-domstolen till högsta instans för mänskliga rättigheter för alla medlemsländer. EU-domstolen får därmed ytterligare ett stort och viktigt politikområde att lägga under sig som mänsklig värdighet, integritet, frihet, säkerhet, respekt för privatlivet, yttrandefrihet, arbetsrätt och mycket annat.

Det demokratiska underskottet erkänns – deltagardemokrati stimuleras

En sympatisk tanke i grundlagsförslaget är förslaget till medborgerlig initiativrätt som skall ge medborgarna direkta möjligheter att ta upp aktuella frågor. Minst en miljon unionsmedborgare får uppmana kommissionen att lägga förslag i EU i frågor de anser viktiga. Personerna måste komma från flera medlemsstater. Något krav på att kommissionen skall svara eller lägga fram något förslag finns inte. De över en miljon namnunderskrifter som samlats in för att stoppa EU-parlamentets flyttcirkus mellan Bryssel och Strasbourg har till exempel inte lett till någonting.

I grundlagsförslaget föreslås också att nationella parlament inom åtta veckor (ändrat från 6 veckor i EU-konstitutionen) från det att ett förslag presenteras kan sända ett yttrande till kommissionen om man anser att frågan inte överensstämmer med subsidiaritetsprincipen. Kommissionen behöver dock inte göra något åt saken. Den kan besluta att antingen stå fast vid sitt förslag, ändra det eller dra tillbaka det.

En klar förbättring är att en utträdesparagraf för första gången förs in i ett EU-fördrag.

56 punkter om – den omdöpta EU-konstitutionen – EU:s grundlagsförslag

Grundlagsförslaget i stort sett identiskt med EU-konstitutionen

* EU:s stats- och regeringschefer kom i midsomras den 22 juni överens om ett ”mandat” för en ny regeringskonferens i slutet av juli. Den skall behandla det ”reformfördrag” som förslaget till EU-konstitution nu kallas och som de franska och nederländska folken sagt nej till i folkomröstningar i maj/juni 2005.

* EU:s högsta politiker har därmed skickat en kraftfull signal till sina medborgare att legitimitet inte prioriteras. Folkomröstningar är bara bra när medborgarna röstar ja. Ett nej kör man över.

* Ordförandeskapet med Tysklands förbundskansler Angela Merkel beskriver det i sina slutsatser som en ”ompaketering” av EU-konstitutionen eller som tankesmedjan Open Europe säger snarare en omnumrering. Sakinnehållet med en EU-president vald för två och ett halvt år, en sorts utrikesminister, minskad vetorätt och fler majoritetsbeslut är i grunden detsamma som i EU-konstitutionen men har paketerats/numrerats om och skall införlivas i de gällande fördragen. Jag väljer att kalla förslaget EU:s grundlagsförslag.

* Hela 96 procent av texten är densamma som i EU-konstitutionen. Endast 10 av de 250 förslagen i grundlagsfördraget är olika jämfört med EU-konstitutionen. På 63 områden försvinner den vetorätt som gäller i dag.

* EU-konstitutionen kritiserades kraftigt av svenska remissintanser som JK, HD och Regeringsrätten. Ett riksdagsbeslut om EU-konstitutionen kan strida mot svensk grundlag.

Några Citat

Den bakomliggande politiska tanken med ”Reformfördraget” som EU-ledarna väljer att kalla det är att detta förslag å ena sidan är så totalt förändrat att tidigare löften om folkomröstning i flera länder faller och samtidigt så totalt oförändrat att länder som redan ratificerat inte behöver göra om processen.

* Några citat: Den tyska kanslern Angela Merkel sa efter toppmötet att ”substansen i EU-konstitutionen är bevarad. Det är ett faktum.”

* Danmarks statsminister Anders Fogh Rasmussen sa att ”det goda är att de symboliska elementen är borta, men kärnan är kvar.”

* Tjeckiens president sa att ”bara kosmetiska förändringar är gjorda och huvuddokumentet förblir detsamma”.

* Sveriges EU-kommissionär Margot Wallström sa att ”det är väsentligen samma förslag som den gamla EU-konstitutionen”.

* Luxemburgs premiärminister Jean-Claude Juncker, som är för förslaget sa ”huvudbekymret för somliga av mina kolleger runt bordet var att komma överens om ett fördrag som kunde antas utan folkomröstning. Jag är förvånad över att man är så rädd för sin befolkning”.

Det gäller att undvika folkomröstningar

För att undvika folkomröstningar får unionens symboler som flagga, hymn och nationaldag ingen artikel i det förändrade fördraget, men kommer ändå att vara kvar som i dag.

* Artikel om EU-rättens företrädare framför nationell rätt ersätts med en förklaring om ”att EU-domstolens väl fastställda rättspraxis har företrädare framför medlemsstaternas rätt.”

* Orden lag och ramlag i EU-konstitutionen ersätts med de nuvarande begreppen

”förordning” och ”direktiv” för att undvika begrepp som förknippas med en stat

* Rättighetsstadgan skrivs inte in i grundlagsförslaget utan ersätts med en hänvisning som ändå gör den bindande för EU:s institutioner och EU-domstolen.

* Euron stadfästs som Unionens valuta och får legalt stöd. Om EU-grundlagen godkänns i riksdagen så blir EMU också automatiskt bindande för Sverige och folkomröstningsresultatet undermineras. Sverige och särskilt centerpartiet bör naturligtvis begära undantag från att införa euron såsom Storbritannien och Danmark redan har.

* För att blika Polen kom toppmötet överens om att de nya röstreglerna med både antal länder och befolkningsstorlek - i praktiken inte skall träda i kraft förrän 2014 eller 2017 om något medlemsland begär det.

* I ett försök att undvika folkomröstning i Storbritannien har landet fått undantag från det straffrättsliga samarbetet liksom rättighetsstadgan och unionens utrikesminister har döpts om till ”unionens höge representant för utrikes- och säkerhetspolitik”.

* Nederländerna blikades med att de nationella parlamenten får utökad behandlingstid från sex till åtta veckor för att ha synpunkter på lagförslag från kommissionen – synpunkter som kommissionen ändå inte behöver bry sig om.

* Ministerrådets sammanträden skall vara offentliga när medlemsstaterna överlägger och röster om förslag till lagstiftningsakter.

* Ett annat nytt och bra förslag från Tjeckien är att EU bara har befogenhet att lagstifta på områden som medlemsländerna har överlåtit och att befogenheter kan tas tillbaka, något som dock hittills aldrig skett.

Alliansen och centern la sig platt

* I Alliansens regeringsförklaring står att ”Sverige skall vara en aktiv och pådrivande kraft i Europeiska Unionen.” Den svenska regeringens hållning (m,fp,c,kd) har dock i praktiken varit att efter hemliga förhandlingar ställa upp på vad som helst som Angela Merkel förväntades presentera på toppmötet, samt att detta vad som helst inte skall underställas någon folkomröstning. Sveriges regering lämnade walk over i detta decenniums kanske viktigaste fråga om demokrati, makt och inflytande.

* Socialdemokraterna har ställt upp på samma underdåniga linje utan minsta kritik. Förre talmannen Björn von Sydow (s) föreslog i en artikel i DN den 17 april 2007 att Sverige borde kräva motvikt mot kommissionens överstatliga reglering genom att en fjärdedel av de 27 ländernas nationella parlament ska kunna stoppa initiativ från kommissionen. Det hade varit ett utmärkt förslag att ta fasta på.

* Den svenska regeringen med centerpartiet och folkpartiet har t.ex inte ställt några krav om en uppluckring av jordbruksstödet eller krävt ett slut på Europaparlamentets groteska flyttcirkus mellan Bryssel och Strasbourg eller allra naturligast att Sverige liksom Danmark och Storbritannien får ett undantag från att införa euron. Trots retoriken saknas konkreta åtgärder för att bromsa klimatförändringen.

* Centerpartiet verkar för ett smalare men vassare EU något som nu också tagits in i regeringsdeklarationen. Varför har inte centern, som nu fått in sin egen formulering i regeringsförklaringen, och regeringen då drivit på för ett fördrag enligt den modellen? Inte inom något enda av de 50-tal områden där EU blir bredare har centerpartiet haft några invändningar. EU blir nu i stället fetare och klåfingrigare.

* Enligt statsminister Fredrik Reinfeldt är regeringskonferensen en formsak eftersom regeringscheferna nu bestämt vad innehållet skall bli. Den skall vara klar vid ministerrådets möte 18-19 oktober i år så att alla EU-länder hinner ratificera fördraget till EU-valet i juni 2009.

Några centrala kritikområden

* Grundlagsförslaget ger EU den konstitutionella formen av en stat. De kosmetiska förändringar som gjorts där flagga, hymn, nationaldag och ordet konstitution tagits bort ändrar inte sakinnehållet i grundlagsfördraget. Symbolerna finns redan utan legal bas och kommer att finnas kvar.

* Grundlagsförslaget gör EU till en juridisk person skild från och överordnad dess medlemsländer. EU har alltså, som vilken annan stat som helst, rätt att sluta egna fördrag och avtal med andra stater och organisationer. Europeiska rådet blir en formell EU-institution. Det enda som skiljer EU från andra stater är att man inte kan föreslå nya skatter och förklara krig.

* Grundlagsförslaget betyder att EU går mot en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik med egen diplomatkår, ett gemensamt försvar, ökad överstatlighet inom det rättspolitiska området, en europeisk åklagarmyndighet och avskaffad vetorätt inom 63 olika områden. Adderas dessa 63 områden till de 24 områden som försvann i Amsterdamfördraget och de 46 som försvann i Nice-fördraget har vetorätten försvunnit på 133 områden på tio år.

* Grundlagsförslaget ger EU utökad lagstiftningsmakt på 50-talet nya områden på nationalstaternas regeringars, riksdagars och medborgares bekostnad. Några av dessa områden är transporter, hälsa, energi, rymd, vetenskap, invandring, sport. Fördraget talar om "solidaritet" mellan medlemsländerna på energiområdet. Betyder det att om Sverige har en bra berggrund för kärnavfall så skall vi vara solidariska med andra medlemsländer...? Den icke-valda EU-kommissionen har monopol på att föreslå nya EU-lagar.

* Den omdöpta EU-konstitutionen överför dubbelt så mycket makt till EU som Maastrichtfördraget och fem gånger så mycket makt som fördraget om den inre marknaden.

* EU:s inflytande över lagstiftningen i medlemsländerna ökar för varje år. Riksdagens utredningstjänst beräknar att 20-30 procent av lagstiftningen i Sveriges riksdag härrör från EU. Tyska justitiedepartementet har kommit fram till att under perioden 1998-2004 skulle 84 procent av alla tyska rättsakter härstamma från Bryssel.

* På inget område flyttas makt tillbaka från EU till medlemsländerna i grundlagsförslaget. Tvärtom bäddas för en mäktig smygcentralisering av mer EU-makt i framtiden utan medborgerligt inflytande.

* Från 2014 begränsas kommissionärerna till två tredjedelar av antalet medlemsländer. Genom att grundlagsförslaget tar bort rätten för varje medlemsstat att vara representerad av en egen kommissionär betyder det att lagar kan drivas igenom som Sverige måste följa utan att vi haft någon kommissionär som kan bevaka Sveriges intressen.

De stora staternas makt ökar – Sverige förlorar mest

* Grundlagsförslaget ökar de stora staternas makt på Sveriges och övriga små staters bekostnad genom att folkmängd vägs in i röstunderlaget. Ändå skall samtliga medlemsländer ha samma skyldigheter att lojalt följa EU-beslut. Majoritetsbeslut blir huvudregel i ministerrådet. Kvalificerad majoritet blir det när minst 55 procent av länderna som företräder minst 65 procent av EU:s befolkning röstar för ett förslag.

* Sverige är ett av de länder som förlorar mest på grundlagsfördraget. Vi förlorar såväl i inflytande i Europa som i makt på hemmaplan. Den slojade vetorätten minskar våra möjligheter att säga nej och det ökade antalet majoritetsbeslut grundade på befolkningsstorlek minskar Sveriges makt. Sveriges inflytande reduceras till en tiondel av Tysklands i ministerrådet, jämfört med en tredjedel i dag. Enligt en brittisk forskningsrapport mister Sverige 15 procent av sin förmåga att få igenom lagförslag, medan andra länder ökar sin

röststyrka. Samtidigt nära halveras Sveriges förmåga att blockera oönskad lagstiftning. Till skillnad från Frankrike, Storbritannien och Tyskland får Sverige ingen ökad tyngd i EU-samarbetet trots sin stora medlemsavgift på sådär 25-28 miljarder om året.

- Exempel 1: Sveriges tappade vetorätt kan ha kännbara effekter: På eget bevåg lade regeringen nyligen in sitt veto mot mer enhetliga skilsmässoregler inom EU. Med det nya förslaget ökar risken att Sverige till slut måste acceptera förslaget. Enligt justitiedepartementet innebär regeländringarna att en svensk domstol kan tvingas döma efter exempelvis irländsk eller till och med iransk lag, eftersom domstolen i första hand skall döma efter regelverket i det land där makarna senast var bosatta. Svenska medborgare kan alltså i framtiden nekas skilsmässa på grunder som går tvärs emot svensk lagstiftning.

- Exempel 2: Svenska journalister kan i framtiden dömas för förtal enligt andra medlemsländers –oftare strängare – lagstiftning. Svensk yttrandefrihet skulle därmed få sig en knäck.

- Exempel 3: Borttagandet av det roterande ordförandeskapet och införandet av en EU-president minskar de små staternas inflytande och stärker de stora staternas och EU-institutionernas makt.

- Exempel 4: Grundlagsförslaget skall ”främja harmoniseringen av de sociala systemen”. Det öppnar upp för en likriktning av socialpolitiken och välfärdssystemen i stil med arbetstidsdirektivet där EU styr arbetstiden.

- Exempel 5: EU-domstolens makt stärks också över socialpolitiken genom den så kallade rättighetskatalogen – en lång lista över rättigheter och värderingar som med fördraget blir juridiskt bindande. Rättighetsstadgan har redan hänvisats till i det s.k. Vaxholmsfallet. Därmed blir arbetsrätt och socialpolitik inte längre en nationell angelägenhet, vilket ja-sidan inför folkomröstningen 1994 betydade aldrig skulle kunna hända.

* Det är tänkt att EU-fördraget skall börja gälla från 2009. Det innebär att Fredrik Reinfeldt kanske inte blir EU-ordförande när Sverige tar över som ordförandeland 2009 utan ersätts av en nyvald EU-president.

Opinionen vill ha folkomröstning

* Enligt en opinionsundersökning som vänsterpartiet gjort vill 56 procent av svenskarna ha en folkomröstning om det förväntade reformfördraget/ EU-konstitutionen.

* Enligt en annan opinionsundersökning av Financial Times vill 75 procent av spanjorerna, 71 procent av tyskarna, 69 procent av britterna, 68 procent av italienarna och 64 procent av fransmännen också ha en folkomröstning om konstitutionen.

* Enligt en Sifoundersökning 25-28 juni finns inget folkligt stöd för EU-grundlagen eller för att riksdagen skall klubba igenom den på egen hand utan folkomröstning.

Följande fyra frågor ställdes

Fråga 1

EU:s regeringar har nu enats om ett förslag till hur EU skall styras i framtiden. Det innebär bland annat att EU skall få en egen president och en slags utrikesminister med ansvar för unionens utrikespolitik, samt möjligheten för ett land att säga nej till nya förslag, med hjälp av veto, minskar. Tycker Du att detta är ett bra eller dåligt förslag?

Bra förslag: 30

Dåligt förslag: 51
Tveksam, vet ej: 19

Fråga 2

Hur tycker du att svenska folket skall ta ställning till detta förslag om hur EU skall styras i framtiden?

Genom ett beslut av den nu sittande regeringen: 29

Genom folkomröstning: 67

Tveksam, vet ej: 4

Fråga 3

En majoritet av svenska folket röstade nej till euron och ja till att behålla kronan i en folkomröstning 2003. Tycker Du att det var ett bra eller dåligt beslut?

Bra beslut: 64

Dåligt beslut: 29

Tveksam, vet ej: 7

Fråga 4

Danmark och Storbritannien har båda fått regelrätta undantag från kravet på att införa euron som valuta. Tycker du att Sverige bör begära att få ett likadant undantag?

Ja: 55

Nej: 34

Tveksam, vet ej: 11

Starka argument för en folkomröstning

*Förslaget till EU-grundlag innebär en omfattande maktöverföring från Sverige till EU. Det är naturligt att svenska folket bestämmer själv hur dess makt skall förvaltas. Hur kan man arbeta för ett närmare samarbete mellan Europas folk utan att fråga sitt eget?

* Både den gamla och den nya regeringen har efter svenska folkets tydliga nej till EMU och det låga valdeltagandet i EU-parlamentsvalen, nu senast 2004, sagt att vi måste bli mer aktiva i EU-frågor och stimulera debatten. Vad är då bättre än en folkomröstning?

* Centerpartiet är ett decentralistiskt parti som säger att makten skall utgå underifrån. Beslut skall enligt centerpartiet fattas så nära berörda människor som möjligt. Centern förordar i riksdagen och regeringen att det skall bli lättare att folkomrösta i Sverige. Vad är då naturligare än en folkomröstning om den nya EU-grundlagen.

* Genom krav på folkomröstning kan centerpartiet återuppta kravet på bred debatt i ett "demokratikonvent" som partiledningen föreslog år 2005 inför förslaget om EU-konstitutionen.

* Folkomröstning är en fråga om demokrati, förankring och legitimitet. Också de som är för det nya EU-fördraget borde ha ett demokratiskt intresse av att veta om de har sitt folk med sig.

* Invändningar av typen att en folkomröstning är för "komplicerad" och blir för "svårtolkad" håller inte. Inte heller att förslaget är en "kompromiss", en folkomröstning är "omöjlig att tolka" eller att det inte går att påvisa "vilka delar" i ett förslag man skulle vilja omförhandla. Gick det att folkomrösta i Frankrike och nederländerna om EU-konstitutionen så går det i Sverige. Gick det att folkomrösta om Maastrichtfördraget och Sveriges 600-sidiga avtal med EU 1994 så går det att folkomrösta om EU-grundlagen. Och gick det att folkomrösta om komplicerade ekonomisk-politiska ställningstaganden om euron 2003 går det naturligtvis att folkomrösta om det nya EU-fördraget.

- * En annan vanlig invändning att en folkomröstning skulle gröpa ur den representativa demokratin är ett elitistiskt argument som inte heller håller. Väljarna, folket, har ett större ansvar för demokratin än att enbart utse sina företrädare i olika församlingar.
- * Riksdagens mandat att ta ställning till EU-fördraget är svagt. Frågan om EU-konstitutionen diskuterades inte inför valet 2006. Om riksdagen skall behandla fråga före 2010 har väljarna därför inte fått någon möjlighet att påverka frågan i val.
- * Väljarna anförtror riksdagsledamöterna att stifta lagar, men de ger dem inget mandat att överflytta makten till någon annan.
- * En folkomröstning handlar inte om ja eller nej till EU utan om ja eller nej till EU:s grundlagsförslag. Ett nej leder till omförhandlingar med t.ex möjlighet för Sverige att i likhet med Danmark och Storbritannien kräva undantag från kravet på att införa euron. Ett ja tar ytterligare steg mot en EU-stat.
- * En majoritet i EU-konventet som tog fram förslaget till EU-konstitution krävde också att förslaget till EU-konstitution skulle godkännas i en folkomröstning som omfattade hela EU. Även ordföranden, Frankrikes förre president, Valéry Giscard d'Estaing ställde sig bakom detta krav.
- * Ett nej betyder att förslaget får omförhandlas eller att ett nytt förslag tas fram. Om EU hade följt sina egna regler skulle detta grundlagsförslag inte kunnat läggas fram eftersom det är i det närmaste identiskt med det förslag som föll i två folkomröstningar i Frankrike och Nederländerna i maj/juni 2005. Det är ytterligare ett tungt skäl att även de svenska medborgarna skall ges möjlighet att ta ställning till EU-grundlagen i en folkomröstning.
- *Inför behandlingen av EU-konstitutionen ställde sig ledande företrädare för ELDR(numera ALDE), den liberala gruppen i EU-parlamentet som centerpartiet tillhör, bakom krav på folkomröstning. Så också denna gång. EU-parlamentarikerna Diana Wallis ALDE-gruppen och Jens-Peter Bonde (IND/DEM-gruppen) har tagit initiativ till en alleuropeisk namninsamling för att väljarna skall få ta ställning.

Litteraturförteckning

- Comparative text of EU-constitution and the new Treaty, Open Europe, London www.openeurope.org.uk/research/comparative.pdf, Mats Persson m fl, aug 2007
- Effektivt bortfintade, ledare signerat Lotta Fogde om europeisk bollkonst, DN 7.7.07
- EU enat om nya spelregler efter hård nattmangling, DN Världen 24.6.07
- European Constitution vs. Reform Treaty. The revised EU constitution explained by Lucia Kubosova, euobserver.com 21.6.07
- Kritiska EU-fakta, nr 104, juli 2007
- Milda, makten, ledare signerat Lotta Fogde om Reinfeldts flata Europapolitik, DN 5.7.07
- Många brister i EU-lagar, Dan Nilsson, Rolf Gustavsson, insändare DN 25.3.07
- ”Reformfördraget” – ordförandeskapets förslag till nytt fördrag för EU, Promemoria, regeringskansliet, statsrådsberedningen 20.6.07
- Sifundersökning 25-28 juni 2007, beställd av Junilistan, DN-debatt 10.7.07
- Svart på vitt om EU, Nej till EU-stat, Hans Lindqvist, Håkan Larsson, nov 2004
- Sveriges riksdag måste bilda motvikt till EU, DN Debatt, tidigare talman Björn von Sydow, 17.4.07
- The revised EU-constitution, The National Platform EU Research and Information Centre, juni 2007, Anthony Coughlan, Dublin, Ireland
- Tre vägar att välja ur EU-krisen, special politik, DN 12.2.07
- Våga fråga folket, debattartikel Håkan Larsson, Östersundsposten 30.6.07

Värmdö i augusti 2007

Hans Lindqvist

Ordförande i EU-kritiska Centernätverket